

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. VIII. De Feudo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

lie rem Emphyteuticam. Quarto, quando plures habentes rem Emphyteuticam in communem, eam inter se dividunt. Quorum omnium ratio est, quia in his quatuor casibus translatio est, seu reputatur, necessaria. Vide hæc minutius tractata à DD. præcatis.

5. Inquires secundo, quantum est pretium dicti Laudemii.

Respondeo. Ex jure communi l. 3. cap. de Jure Emphyt. est quinquagesima pars pretii rei, de qua re est Emphyteusis, at ex consuetudine esse trigessimam, asserit Less. l. 2. c. 24. n. 57. sed esse decimam, ait Garfias c. 24. de contract. ex qua loquendi varietate collige, esse diversam in diversis Regionibus Laudemii taxam, quæ certè servanda est.

6. Neque ab hac doctrina longè abest etiam taxa Canonici solvendi, cum enim, ut supra innui, Canon solvatur non tam in pretium, quam in recognitionem domini proprietatis, est multum expensenda consuetudo Regionum; solet autem, ut plurimum esse multò minor, quam sit pretium præsentis utilitatis, quæ venditur in hoc contractu. Præsentis utilitatis, dico, nam futura utilitas, quæ proveniet ex melioramentis ab Emphyteuta faciendis, pertinet ad ipsum Emphyteutam, qui ea melioramenta faciet. Nec tamen inferior in dicti Canonis taxa definienda, debere haberi rationem non solum dictæ utilitatis veluti in genere, sed hujus rei specialis, quæ inesse à prudenti viro, & experto affirmatur in hac peculiari re, quæ datur in emphyteusim, pluris enim valet dominium utile hujus prædii in perpetuum, quam ad aliquot annos: pluris, quando res, vinea, v. g. recenter plantata sine multo labore speratur esse melioranda, & uberius fructificatura, quam vinea efficta, & vetus: pluris, si, ut fructus vendi possint, debeant cum paucis expensis ad locum vicinum deportari, quam si ad longè distantem, &c.

7. Inquires tertio, an possit Proprietarius primo, non approbare alienationem, quam intendit facere Emphyteuta, seu, ut loquimur, non dare investituram novo Emphyteuta. Secundo, an possit nolle accipere Laudemium, in id & Canonem?

Respondeo ad primum, non posse, si res alienanda sit ad hominem aptum, & qui pensionem solvere possit, legimèque solvere promittat. Quare tunc proprietarius tenebitur assentiri, solumque duos menses habeat ad deliberandum, utrum ipse velit præferri, necne? Respondeo ad secundum, nec posse, si oportuno loco, & tempore, tum Laudemium, tum Canon offeratur, & nolit liberaliter remittere. Ratio utriusque responsionis est, quia tunc Emphyteuta jure suo alienandi dominium utile, quod suum est, utitur, Laudemiumque, & Canonem justè, & sine mora offert, cur ergo illi non erit acquiescendum? Lege Rebelleum, l. c. Sylv. l. c. quest. 14. Less. l. c. num. 54. aliisque.

CAPVT V.

Quinta Proprietas.

Succesio in eadem onera,

1. Quid easdem habeat obligationes successor legittimus, quas contraxit ex justo contractu prædecessor Emphyteuta, nimis est manifestum, quare nihil in hoc amplius innotandum.

2. Quæres tamen, qua ratione successoribus deveniant ea, quæ prædecessores acceperunt in Emphyteusim?

Respondeo: Longa est & propria Insipientium hæc tractatio: Illa ergo ab eisdem, Clar. de Emphyt. Bart. in Auth. ingress. num. 37. De Sacrosanctis Eccles. Redoan. de spol. Eccl. Covarr. 2. variat. c. 18. (nec omittantur Theologi, ut Mol. d. 482. & alibi Azor. 3. p. lib. 10. c. 10. Fill. Tr. 36. c. 8.) erit merito requirenda.

3. Notant autem nonnulli, quos inter Bonac. d. 3. de contr. g. 8. p. 2. num. 34. v. Septimo sequitur, in Emphyteusi,

Par. III.

& multò magis in Feudo, non succedere filias feminas, nisi expressè aliud exprimat. Adderem ego, & nisi alibi alia sit consuetudo, cum in contractibus nomine filiorum non veniant filiae, quicquid sit, an veniant in ultimis voluntariis, sed certè in his, & similibus maxime perpendendæ sunt (ultra consuetudinem, quam ego modò addidi) leges municipales, & propriæ.

CAPVT VII.

De Libello.

1. Licet communiter etiam Feudum, & Emphyteusim vocari possint Libellum, seu Livellum, seu contractus Libellatus, propriè tamen Libellum est contractus subfeudalis, seu subemphyteuticus, quo scilicet quis Feudum, vel Emphyteusim ab aliis accepta, alteri tradit sub justa, & quasi ad Libellum mensurata pensione (de qua mensuratione, qualis ea esse debeat, vide Sylv. l. 2. quest. 16.) Sicut enim conductor potest rem conductam justo pretio sublocare, sic Emphyteuta rem acceptam in Emphyteusim potest alteri, ut ita dicam, subemphyteutare.

2. Nihil ergo de hoc contractu est dicendum, quod ex allatis in superioribus colligi non possit, cum Libellum, ut dico, verè sit contractus Emphyteuticus. Quod si inquires, à quonam debebit Laudemium solvi, quando initur ejusmodi Subemphyteusis, & cui solvi oportebit?

Respondeo, juxta supra, cap. 5. num. 3. dicta, debere Laudemium solvi à novo Emphyteuta Domino directo, eundemque Dominum directum approbare debere ejusmodi sub Emphyteusim, investituram, seu possessionem, eam tradendo novo Emphyteuta.

CAPVT VIII.

De Feudo.

§. I. Summaria Cognitio Naturæ, & Divisum Feudum.

1. Hæc Insipientiorum est Germana tractatio: nam propterea solum hic nonnulla delibabo, quæ à Moralibus Theologis ignorari, turpe nimis esset. Et quidem quatuor dumtaxat eligenda erunt Primo, quid, & quotuplex sit Feudum. Secundo, quæ sunt conditiones contractus Feudalis. Tertio, quæ obligationes Feudarii, id est, ejus, qui feudum recipit. Quarto, quæ causæ feudarium Feudo privant. Nam de aliis questionibus, puta quis possidere feudum possit, quis in eodem succedere, quis de libris feudalis sit legitimus Index, & de sexcentis aliis, legantur Insipienti passim agentes de feudis.

§. II. Quid, & quotuplex sit Feudum.

1. Sic in universum describitur, Glossa allata à Sylv. v. Feud. initio, Feudum, Est concessio rei immobilis pro Homagio. Id est, pro obsequio personali, quale est associare Principem ad Bellum, convenire ad publicæ comitia, quod vocant Parliamentum, &c. Qui feudum concedit vocatur dominus, qui recipit, Vassallus, seu etiam Feudatarius.

Porro, Genera Feudorum undecim numerantur

1. Primo, Proprium, & Improprum.
2. Regale, non Regale.
3. Antiquum Paternum (est etiam Maternum) & novum;
4. Nobile, Ignobile.
5. Ecclesiasticum Sæculare.
6. Masculinum, Femininum.
7. Hereditarium (quod certè debet filius computare in portionem legitimam) & non hereditarium.
8. Reale, Personale.

Dd 3 9. Divi

9. Dividuum, non dividuum.

10. Ligium (id est, quo quis iurat se fidelem futurum, v. g. suo supremo Principi, nullo excepto) & non Ligium (id est, quo quis iurat se fidelem, v. g. suo Duci, sed is exceptis, quæ tendunt contra Regem, vel Imperatorem, seu Supremum Principem, contra quos nullo modo se obligat Duci fidelitatem servare.

11. Francum (id est, liberum ab omnibus servitiis, vel ab omnibus legibus pœnalibus Feudorum) & non francum (id est, non liberum à prædictis.) Hactenus Divisiones.

§. III. Quinque conditiones contractus Feudalis.

Moneo, ut alibi sæpe in similibus monui, nos loqui de jure communi, scimus enim, diversissimas esse leges municipales de Feudis.

Ad contractum ergo Feudi, de communi jure, requiritur primò, ut dominium directum remaneat apud dantem, utile sit apud recipientem, in quo, ut vides, convenit cum Emphyteusi: atque inde fit, ut factus omnes feudi pertineant ad feudatarium, omnes inquam, à die possessionis usque ad suam mortem, vel usque ad abdicationem Feudi, si fortè illud vivens, juxta mox dicenda, relinquere contingat.

2. Secundò, ut constitutur in re immobili Agro, Opido, Civitate.

3. Tertiò, ut Vassallus, seu Feudatarius non possit Feudum alienare sine Domini consensu sub pœna cadendi à possessione Feudi, in quo, etiam convenit cum Emphyteusi: vide tamen, quæ mox dicam §. 4. n. 3.

Quartò, idem Feudatarius præstare debet obsequium Domino, quando illud dominus requirit, nam in hoc maxime differt Emphyteusis à Feudo, quod Emphyteuta, etiam non requisitus, debet pensionem solvere: at obsequium, (quod certè est personale) Feudatarius non debet, nisi requisitus. Quando autem, præter obsequium personale additur in aliquo Feudo obligatio solvendi aliquid reale, certè hoc erit solvendum sine requisitione, quia tunc concessio degenerat à puto Feudo, & participat de Emphyteusi.

5. Vassallus idem, quando incipit possidere Feudum investiri dedit à Domino directo, ipsique juramentum fidelitatis præstare: qua autem cæremonià fiat investitura, hæc per dictum juramentum? (quæ nihil aliud est, nisi immissio in possessionem Feudi) & utrum juramentum sit de substantia? Vide Iulium Clarum, aliosque Jurisperitos de Feudis.

6. Quæres, quid, si omnibus conjecturis expensis, dubitetur, quale sit prædium, judicandumne, esse Feudale, an Allodialle?

Respondeo, Allodialle: Omnis enim res censetur, *L. Latus, l. In adibus, c. De servitutibus*, libera, nisi clarè contrarium probetur, & ulterior ratio esse debet, quia prius est, rem esse sui juris, quàm alieni. Ergo illud prævalere debet, ut *L. 1. Decal. c. 3. §. 7.* dictum est.

Et nota, ad probandum esse feudale, non sufficere tibi quod in aliquo loco jurisdictionem habeas, potest enim quis habere alieni jurisdictionem, non vero Vassallos, & Feudum, quia subjectio feudi major est, quàm subjectio jurisdictionis.

§. IV. Tres obligationes Feudatarii.

Prima est, ut Feudatarius, seu Vassallus præstet juramentum fidelitatis, sicuti modò indicatum est. Et quidem omnes (si plures sint feudatarii, & non per modum collectionis, seu communitatis, qui feudum possidere debent) jurent, necesse est, quia omnes fideles esse debent. Contrà, si plures sunt, qui sunt Domini directi, satis est, si uni præstetur juramentum, quia nemo cogitur habere plures Dominos. Clarus, & Azor. *ll. cc. alique.*

2. Secunda, ut dictus Feudatarius præstet obsequium promissum, modo jam dicto, & quia hoc solet esse obse-

quium personale in bello, ideo femine excluduntur feudis, nisi expressè admittantur. Tunc enim dominus exhiberi per aliam, quod certè potest, quia de re sua disponit.

3. Tertia, ut non alienet Feudum sine Domini voluntario consensu, quem tamen dare, nequaquam obligatur.

Hinc fit, ut Vassallus feudum, nec donare, nec in Emphyteusim tradere, nec in alium transferre possit, cum nemo possit, ut diximus, Emphyteuta, cum simili quibus consensu Domini directi in alienationibus voluntariis, sed quem consensum dominus dare teneatur.

Hinc etiam fit, ut feudatarius non possit feudum habere à Rege, vel Imperatore, inter multos filios, servitutum, quia divisio est genus quoddam alienationis, non multò magis, quia ita cautum est propter alias rationes in *Iure, Lib. 2. Feudorum, Tit. 55. l. §. Præterea.*

4. Hic notat, posse nihilominus feudatarius abdicare à se feudum, seu illud Domino relinquere, cum tamen Emphyteuta non possit à se abdicare, seu relinquere Domino rem acceptam in Emphyteusim, nec Conducendum à se conductam. Ratio discriminis est, quia feudatarius est in utilitatem feudatarii, quare ipse potest illud nolle frui: at Emphyteusis, & locatio est in utilitatem dantis, cui debetur supradicta melioratio sui prædij, & pensio.

5. Alia minora feuda non habita ab Imperatore, & Rege, posse Filiis dividi, docent Doctores, quia non cogitur vivere in communi, & ex alia parte jura non loquuntur de his minoribus feudis.

6. Inquires: In alienatione feudi, dicta nam, si scilicet dictus voluntarius consensus Domini, aut requiritur etiam consensus Agnatorum, quibus competere possit, cedendi?

Respondeo, requiri utrumque, quia regula generalis est, quando ex alienatione multi patiuntur injuriam, seu damnum, debere omnes alienationi consentire. Unde vides, quantum injustè agant ii, qui rem vicinorum pro posteris, vendunt, vel concedunt extraneis. Alia damnum, quod ementes patientur, quando rem legitimis successoribus compelluntur reddere, De hæc vide latius Clarum, *l. c. quæst. 41. & Azorium 3. p. 11. tit. Feud. cap. 14.*

§. V. Causa amittendi Feudum.

Ad quinque commodè reducuntur. Prima est, quævis ingratitude Vassalli contra Dominum directum. *Leg. Lib. 2. Feudi, Tit. 24. §. Illud & Tit. 28. §. hoc.*

Sed quænam est gravis judicanda? Respondeo: Ex aliquibus peculiaribus casibus, quos afferunt signatè Doctores, colligi, & similes à prædicto Iudice possunt. Si enim feudatarius Dominum (excepto hæresis, vel læsæ majestatis crimine) accusat apud Iudicem, etiam ex justa causa: Si fugæ se dat, relicto Domino periclitante in bello iusto, quem juvare, sed sine sua mercede, potuisset: Si non admonet Dominum, sciens illi paratæ esse insidias, Vassallus enim, id est, feudatarius censetur duntaxat insidiarum, iudicatur complex, *L. Non alios de Accus. c. 1. Sciens, ff. ad L. Pompeiam, de Parricid. Maled. Accus. c. 1. Sciens, ff. ad L. Pompeiam, de Parricid. Maled.* Si ipse insidias parat, rebellisque sit suo Domino, si turpiter agat cum filia, nepte ex filio, vel sorore, vel cum uxore Domini, etiam si hæc sit vidua, ut patet: Clarus, *l. c. 9. 9. alique*, si inquam, Feudatarius hæc committit, iudicatur esse graviter ingratus, & Feudo privandus.

2. Secunda causa est, non observare pacta, sub quibus feudum quis accipit. Hinc primò si feudatarius, seu heres non petit à Domino investituram, seu renovacionem feudi intra annum, & unam diem, amittit feudum, nem feudi intra annum, & unam diem, amittit feudum, excusabitur tamen, si justa sit causa differendi, ut morbus, inimicitie capitales, & similia: immo Minoris, si intra legitimum tempus non petit, possit gaudere privilegio

privilegio restitutionis in integrum, merito docent non pauci, inter quos est Clar. l.c. *quæst.* 47.

Hinc secundo, multo magis feudo quis privabitur, si in extraneum alienet feudum, secuta traditione, sine debito Domini consensu. Hinc tertio, idem erit si vassallus vocatus à Domino in Curiam, nolit accedere.

3. Tertia causa, sunt duo crimina, quæ fortè committat feudatarius: Alterum, si occidat suum proprium fratrem (addit Sylvester l.c. *Feudum, quæst.* 16. patrem, vel fratris filium) saltem, si id faciat spe hæreditatem obtinendi? Alterum, si occidat quemcunque alium, sed pro ditoris, l. 2. de *Feud. tit.* 37.

4. In his tribus causis, & explicatis num. 1. 2. & 3. debere sententiam iudicis præcedere, nec obligari teste Azor. 3. p. lib. 10. de *Feud. cap.* 14. Filliuc. tr. 36. cap. 10. q. 9. num. 196. Feudatarius, ante illam, feudum à se abdicare, quia hæc est pœna, constat ex dictis.

5. Quarta denique causa est ex ipso jure. Nam primo, lapsu termini præscripti. in investitura. Secundo, morte feudatarii sine filiis, vel Agnatis. Tertio, morte civili professoris in Religione incapaci, vel clericatu, quando in investitura Clericus excluditur, de qua re vide Sanchez lib. 7. in *Decal. cap.* 15. Quarto præscriptione legitima triginta annorum, sicut enim Feudum eo tempore acquiritur potest per præscriptionem, ita eodem tempore amitti; in his, inquam, casibus perdit feudatarius, seu desinit possidere feudum ipso jure.

6. Inquire, quando vassallus feudum admittit, quisnam illud acquirit.

Respondeo, cum necessaria distinctione, adhibenda ad varias causas, ob quas amittit.

7. Primo igitur, Amittit feudum lapsu termini? Redit feudum ad dominum.

8. Secundo. Amittit morte tua naturali, vel civili per professionem in Religione incapaci, non existentibus Agnatis, id est, confanguineis ex suo sanguine paterno? Redit item ad Dominum.

9. Tertio: Amittit ob alienationem sine consensu Domini factam; Transfertur feudum ad agnatum strictiorem in gradu, exclusis tamen filiis à te descendentibus, quia hic magis personam tuam repræsentant, quam alii agnati; quare filii, delictum tuum videntur repræsentare, non verò alii agnati.

10. Quarto; Amittit ob aliquam culpam ex dictis num. 1. 2. & 3. Item prorsus dicito, quod dictum est in præcedente casu, in quo amittit ob alienationem sine consensu domini: In hac autem quarta, & in prædicta tertia causa amittendi adest exceptio, nam, quando feudum est novum, id est, quando feudum non obtinetur ex successione, sed cepit in ipsa persona inveniri, tunc feudum redit ad Dominum, non verò ad agnatum strictiorem.

11. Quinto. Amittit, quia feudum, quod accepisti à Domino, abdicas à te, seu illud absolute eidem renuntias, ut certè potes, juxta dicta §. 3. num. 4. Redit ad Dominum.

12. Sexto. Amittit præscriptione? Transfertur ad eum, qui legitime præscripsit.

13. Septimo. Amittit ob ea crimina, ob quæ bona delinquentis devolvuntur ad fiscum? Distingue diligenter; nam, tuum feudum est ejus generis, ut illud possis transferre in quos velis, seu in externos sine Domini licentia, ad fiscum devolvitur, si verò sit ejus generis, ut illud alienare non possis sine licentia Domini, ad ipsum Dominum redibit. Ratio prioris dicti est, quia tunc ad fiscum pertinent omnia bona, quæ sunt liberæ dispositionis delinquentis. Ratio posterioris dicti est, quia fidei iuri alterius, atque adeo in casu nostro iuri Domini nunquam præjudicat. Prius autem dictum intelligitur, quando crimina commissa non sunt contra eundem Dominum, nam, quando sunt contra ipsum, semper ad ipsum revertetur feudum. Quæ & similia, ut etiam cui in ejusmodi missione cadant melioramenta facta à vassallo

in feudis, vide in dicto lib. 2. *feudi*, & apud Ciarum, q. 34. 66. 84. 88. aliòque Iuris peritos de feudis, atque tractantes nec deleatur Azor. 3. p. lib. 10. de *feud. cap.* 16. & Filliuc. r. 36. cap. 10. *quæst.* 10.

TRACTATUS VII

DE FIDEISSIONE, PIGNORE,
Hypotheca, Deposito, Commo-
dato, Precario.

CAPUT PRIMUM.

De Fideiissione.

§. I. Quid sit Fideiissio?

FIDEI ISSIONE, quo quis in se suscipit obligationem debiti alieni, quod se obligat solvere. (si non solvit seu obligationem non implet debitor) idque in favorem creditoris. Ita expedite describi potest fideiissio.

2. Dixi autem primo (Contractus) nam inde fit, ut fideiubens contrahat cum creditore, & cum debitore. Cum priore, cui se obligat, cum posteriore, contra quem semper potest agere, si ipse fideiussor solverit, eique creditor, cui solutio facta est, suam actionem cesserit contra debitorem, ut certè cedere cogetur. Atque hinc fit, ut ipse debitor obligetur restituere fideiussori id, quod pro ipso solutum est creditori, ut ex se patet.

3. Quæres hic primo: An obligetur debitor solvere fideiussori etiam expensas, & damna, quæ fortè passus est ob ejus fideiussionem?

Respondeo, si debitor ex culpa non solvit, certè obligabitur, quia iustum non est, ut alter damnum patiatur ex officio, quod in gratiam, vel utilitatem alterius suscipit. At si debitor non fuit in culpa, quia, v.g. erat impotens solvendo, tunc non obligatur ad dicta damna, & expensas, quia tunc ejusmodi damna non imputantur ipsi debitori, sed necessitati.

4. Quæres secundo: Potestne se occultè compensare fideiussor, si solvit fideiussionem, nec alium modum habet, quo à debitore recuperet illud, quod pro ipso solvit? Si, v.g. tu fideiussisti Titio debenti centum Caio, & compulsi à Iudice fuisti, ea solvere Caio, potestne centum occultè tibi accipere à Titio?

Respondeo posse, etiam si, nec Titius, nec alius expressè promiserit non obventurum tibi damnum ob susceptam fideiussionem. Ratio est, quia (nisi prorsus contrarium exprimitur, quod certè exprimitur, quando fideiussor se obligat, ut debitorem in solidum cum debitore principali) semper implicite intelligitur idem fideiussor nolle quid amittere de suo, cum donatio nunquam præsumatur, nisi expressè fiat. Ita *Lessius Lib.* 2. cap. 28. n. 23. id tanquam certum supponens.

5. Dixi secundo (suscipis obligationem debiti alieni) nam propterea fideiussor non obligatur, nisi ad id, quod alter debet. Esto igitur, fideiussor possit, se obligare sub iuramento, vel sub hypotheca, vel cum instrumento, seu scriptura publica, vel cum concessione viæ executivæ contra se, quod Iuristæ vocant *Guarentiam*, quo parata habetur executio, &c. Quas obligationes fortè non habebat debitor; tamen hæ obligationes non extenduntur ad aliud debitum, sed solum cum majori securitate ad illud dumtaxat, quod alter sive civiliter, sive naturaliter debet.

6. Hinc fit primo, ut non solum injustè obligaretur fideiussor, si cogeretur solvere centum, cum debitor

D d 4 debet